

STANISŁAW KOZŁOWSKI
Koszalin

Występowanie *Pseudomonas aeruginosa* w materiale zwierzęcym

Pseudomonas aeruginosa zwany pałeczką ropy błękitnej jest drobnoustrojem dość często izolowanym od zwierząt z ropni w różnych narządach, z błon śluzowych układu rozrodczego, a niekiedy nawet wywołując może choroby o przebiegu posocznicowym (9, 11). Kurdiukow i wsp. (7) donoszą o masowym występowaniu zachorowań nerek powodowanych przez *Ps. aeruginosa*, przy których wskaźnik śmiertelności dochodził do 13,6%. Dąbrowska (2) opisuje zamieranie zarodków kaczych wywołane przez *Ps. aeruginosa*. Ramisz i wsp. (10), Buszkiewicz (1) oraz Patyra i wsp. (8) stwierdzili obecność *Ps. aeruginosa* w nasieniu buhajów stosowanym do inseminacji na terenie woj. krakowskiego, zielonogórskiego i lubelskiego. Należy również wspomnieć, że *Ps. aeruginosa* może wywoływać stany zapalne gruczołu mlecznego u bydła (3) i występować w mleku (5).

Materiał i metody

Badania własne dotyczą występowania *Ps. aeruginosa* w materiale diagnostycznym pochodzącym od zwierząt nadsyłanych do ZHW w Koszalinie w latach 1968—1970. Posiewy dokonywano na agar zwykły, agar z krwią (5% krwi barana) i podłoże MacConkey'a. Przy oznaczaniu szczepów brano pod uwagę właściwości morfologiczne, swoisty zapach kolonii, wytwarzanie barwników i różnicowanie biochemiczne (9, 11). Poza tym określono *in vitro* wrażliwość wyizolowanych szczepów na antybiotyki przy użyciu standardowych krążków produkcji Wytwórni Surowie i Szczepionek w Warszawie (tab. 2).

Wyniki i omówienie

Pseudomonas aeruginosa izolowano od trzech lisów, dwóch nerek, cielęcia, warchlaka, trzech kur i pawia. Na podstawie wyników badań bakteriologicznych i przebiegu choroby można sądzić, że przyczyną zejścia śmiertelnego tych zwierząt była posocznica, ponieważ próby dostarczone w stanie świeżym, a w posiewach ze wszystkich narządów otrzymano obfity wzrost czystej kultury *Ps. aeruginosa*. Do ciekawszych zaliczyć można wyosobnienie *Ps. aeruginosa* z narządów wewnętrznych pawia, u którego sekcyjnie stwierdzono owrzodzenie błony śluzowej jelit ślepych z perforacją ściany jelit i postępującym ropnym zapaleniem otrzewnej.

Częstość występowania *Ps. aeruginosa* w nasieniu od buhajów stosowanym do inseminacji, zamarych zarodkach jaj kaczych, wymazach z jamy nosowej świń przy zakaźnym zanikowym zapaleniu nosa i wymazach tuszek kaczych po schłodzeniu przedstawiono w tab. 1.

Ponadto izolowano ten zarazek z płuc cieląt przy enzoptycznej bronchopneumonii, u kur przy schorzeniach dróg oddechowych, oraz u

Tab. 1. Częstość występowania *Ps. aeruginosa* w badanym materiale

Rodzaj prób	Ilość zbadanych prób	Wynik dodatni w %
Nasienie od buhajów z PZUZ	414	11,1
Zamarłe zarodki kacze	119	4,2
Wymazy z jamy nosowej świń przy ZZZN	25	32,0
Wymazy z tuszek kaczych	310	15,5

piskląt przy zapaleniu pępowiny i woreczka żółtkowego. Powikłania powodowane przez ten zarazek miały przebieg ciężki, co tłumaczyć można opornością na najczęściej w lecznictwie stosowane antybiotyki (tab. 2), oraz daleko idącym przystosowaniem do komensalicznego i pasożytniczego trybu życia (9). Często *Ps. aeruginosa* występuje wspólnie z *E. coli*, paciorkowcami, pał. *Pasteurella* i innymi drobnoustrojami. Interpretacja wyników w tych przypadkach była jednak trudna, ponieważ około 5% prób nadsyłanych z terenu zwłaszcza w okresie letnim było zanieczyszczone tym drobnoustrojem.

Tab. 2. Wrażliwość *in vitro* na antybiotyki 15 badanych szczepów *Ps. aeruginosa*

Antybiotyki	Ilość szczepów	Wrażliwych	Srednio wrażliwych	Słabo wrażliwych	Opornych
Penicylina	—	—	—	—	15
Streptomycyna	3	3	4	—	5
Chloromycetyna	4	3	4	—	4
Aureomycyna	—	—	—	—	15
Terramycyna	—	—	2	—	13
Erytromycyna	—	1	—	—	14
Tetracyklina	—	—	1	—	14
Neomycyna	—	5	1	—	9

Stwierdzenie *Ps. aeruginosa* w poronionych płodach (6), oraz stanach zapalnych narządów rozrodczych u bydła (4, 12) wskazuje, że może on odgrywać pewną rolę w płodności.

Trudne do oceny są zanieczyszczenia środków spożywczych powodowane przez *Ps. aeruginosa*. W badaniach własnych na 310 wymazów pobranych z powierzchni zewnętrznej i wewnętrznej tuszek kaczych po namnożeniu na podłożu Müller-Kaufmanna i bulionie zwykłym *Ps. aeruginosa* stwierdzono w 48 próbach, co stanowi 15,5%. Można przypuszczać, że

zdolność do szybkiego namnażania się, oraz wysoka aktywność enzymatyczna tego drobnoustroju może ewentualnie rzutować na trwałość i wartość odżywczą produktów żywnościowych.

Piśmiennictwo

1. Buszkiewicz B.: Życie wet. 45, 76, 1970.
2. Dąbrowska A.: Medycyna Wet. 22, 528, 1966.
3. Dąbrowski T., Kucharski B., Patyra W., Staniewska R.: Medycyna Wet. 26, 162, 1970.

4. Getty S., Ellis D.: J. Am. vet. med. As. 1951, 1688, 1967.
5. Grün L.: Milchwissenschaft 24, 16, 1969.
6. Kozłowski S.: Medycyna Wet. 25, 26, 1969.
7. Kurdiukow W., Doroszenko T., Alterowa N., Fitonowa G.: Veterinarija, Moskwa 1, 44, 1969.
8. Patyra W., Dąbrowski T., Kucharski B.: Medycyna Wet. 25, 167, 1969.
9. Pulverer G., Korth H.: Zentbl. Bakt. Parasitkde 186, 36, 1962.
10. Ramisz A., Damm A., Wójcikiewicz S., Stasik A.: Medycyna Wet. 23, 741, 1967.
11. Truszczyński M.: Bakteriologia weterynaryjna, PWRiL, 1969.
12. Vlček Z.: Vet. Med. Praga 7, 11, 1966.

Adres autora: lek. wet. Stanisław Kozłowski, Białystok, ul. Antoniukowska.

ALOJZY RAMISZ, ELŻBIETA URBAN, JERZY DEC, JANUSZ GOCYŁA

Analiza strat wywołanych przez nicienie przewodu pokarmowego u trzody chlewnej w tuczarniach przemysłowych w woj. krakowskim

Zakład Higieny Weterynaryjnej w Krakowie
Kierownik: doc. dr A. RAMISZ

Straty wywołane przez inwazje pasożytnicze w hodowli zwierząt domowych sięgają w Polsce wielu milionów złotych (19). Szczególne znaczenie posiada grupa nicieni żołądkowo-jelitowych u trzody chlewnej w tuczarniach przemysłowych, gdzie istnieją wyjątkowo sprzyjające warunki do wzajemnego zarażania się zwierząt. Badania przeprowadzone w ostatnich latach na terenie woj. krakowskiego (22), warszawskiego (10, 11) oraz zielonogórskiego (3) wykazały obecność nicieni przewodu pokarmowego u około 90% świń hodowanych w tuczarniach przemysłowych.

Na wzrost zainteresowania pasożytami trzody chlewnej wskazują również badania przeprowadzone w ostatnich latach na terenie Francji (5), USA (8), NRF (9, 17, 21), NRD (14), Anglii (18) oraz we Włoszech (23).

W niniejszej pracy pragniemy zwrócić uwagę na straty w tuczarniach przemysłowych spowodowane przez najczęściej występujące na terenie Polski nicienie przewodu pokarmowego trzody chlewnej. Należy podkreślić, że w krajowym piśmiennictwie parazytologicznym odnotowujemy brak tego typu badań. Do tej pory

tylko nieliczni autorzy przeprowadzili, z uwzględnieniem warunków hodowli trzody chlewnej w Polsce analizę strat wywołanych przez nicienie przewodu pokarmowego (1, 2, 16, 25).

Materiał i metody

Badania przeprowadzono w latach 1969—1970 w 3 tuczarniach województwa krakowskiego. Zwierzęta objęte badaniami podzielono na cztery grupy w zależności od intensywności inwazji. Pierwszą grupę stanowiły warchlaki w okresie kwarantanny o średniej wadze 23,5 do 24,5 kg. Grupa ta składała się z 545 zwierząt, u których ekstensywność inwazji *Ascaris suum* oraz *Oesophagostomum sp.* była bardzo znaczna. Drugą grupę stanowiło 338 świń o wadze 54 do 60 kg, które były średnio silnie zarażone nicieniami przewodu pokarmowego. Do trzeciej i czwartej grupy zaliczono zwierzęta słabo zarażone, u których badaniem koprologicznym stwierdzono w przeważającej liczbie przypadków pojedyncze jaja w kale. W dwóch ostatnich grupach przebadano ogółem 1393 sztuk trzody chlewnej.

Orientacyjną ekstensywność i intensywność zarażenia trzody chlewnej w objętych badaniami tuczarniach przedstawia tab. 1. Uzyskane wyniki wskazują, że warchlaki przeznaczone w woj. krakowskim do tuczarni przemysłowych są zarażone nicieniami w 85 do 100%. Badaniem koprologicznym stwierdzono cztery gatunki nicieni — *Oesophagostomum sp.*, *Ascaris*

Tab. 1. Ekstensywność i intensywność zarażenia trzody chlewnej nicieniami przewodu pokarmowego na terenie województwa krakowskiego

Grupa doświadczalna	Ogólna ilość przebadanych prób	Ilość wyników dodatnich	Ogólna ekstensywność inwazji	Gatunek pasożyta																		
				<i>Oesophagostomum sp.</i>					<i>Ascaris suum</i>					<i>Strongyloides sp.</i>				<i>Trichocephalus suis</i>				
				0	+	++	+++	++++	0	+	++	+++	++++	0	+	++	+++	0	+	++	+++	
I	80	80	100%	8	50	13	6	3	2	36	5	14	23	26	49	2	2	1	68	12	—	—
II	154	131	85,7%	95	57	—	1	1	47	74	22	3	8	131	20	1	—	2	143	11	—	—
III	300	264	88%	92	192	10	4	1	188	96	12	2	2	218	80	—	2	—	286	12	—	2
IV	290	261	90%	93	181	11	4	1	185	92	7	4	2	178	112	—	—	—	272	18	—	—